

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXXI. — Wydana i rozesłana dnia 25. kwietnia 1895.

Treść: **№ 58** Rozporządzenie, którem w wykonaniu ustawy z dnia 16. stycznia 1895 o urządzeniu wypoczynku niedzielnego i świątecznego w przedsiębiorstwach przemysłowych, dozwala się poszczególnym rodzajom przemysłu pracy przemysłowej w niedzielę.

58.

Rozporządzenie Ministra handlu w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych, tudzież z Ministrem wyznań i oświaty z dnia 24. kwietnia 1895,

którem w wykonaniu ustawy z dnia 16. stycznia 1895 (Dz. u. p. Nr. 21) o urządzeniu wypoczynku niedzielnego i świątecznego w przedsiębiorstwach przemysłowych, dozwala się poszczególnym rodzajom przemysłu pracy przemysłowej w niedzielę.

§. 1.

Wypoczynek niedzielny rozpoczynać się ma najpóźniej o godzinie 6 zrana każdej niedzieli a to

jednocześnie dla wszystkich sił roboczych każdego przedsiębiorstwa i ma trwać najmniej 24 godziny (§. 1, artykułu II ustawy z dnia 16. stycznia 1895, (Dz. u. p. Nr. 21).

§. 2.

Na zasadzie §. 1, artykułu VI ustawy powyższej dozwala się pracy przemysłowej w niedzielę rodzajom przemysłu w zamieszczonym poniżej wykazie zawartym, w których stosownie do ich natury przerwa ruchu lub odłożenie odnośnej roboty jest niemożliwe lub których ruch w niedzielę jest niezbędny albo ze względu na potrzeby ludności bądź codzienne bądź w niedzielę szczególnie dające się uczuwać, albo ze względu na obrót publiczny; mianowicie zaś dozwala się jej do wykonywania czynności w owym wykazie wymienionych, pod warunkami i ograniczeniami tamże ustanowionemi.

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

1. Suszarnie nasion.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych w miesiącach od listopada aż do kwietnia włącznie, w celu wykonywania czynności w suszarniach.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

2. Żupy morskie.

Praca niedzielna jest pozwolona w miesiącach od maja aż do sierpnia włącznie w celu uzyskiwania i zachowywania soli.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim, albo też po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

3. Ogrodnicy handlowi.

Praca niedzielna jest pozwolona:

a) Ze względu na potrzeby tego przemysłu i o ile tenże jest zależnym od stanu powietrza:

α) W celu wykonywania robót, jakich wymaga pielęgnacja grządek i roślin doniczkowych, mianowicie podlewania, wietrzenia, zacieniania, przywiązywania chwiejących się krzewów, wymieniania tyczek niezbędnie potrzebnych itp. po dwie godziny przedpołudniem i popołudniem;

β) do opalania ciepłarni, nakrywania inspektów przez trzy godziny dziennie;

b) w celu wiązania bukietów i wieńców, w tych godzinach, w których praca taka dozwolona jest wiązaczom kwiatów naturalnych i handlarzom.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim, albo też po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

4. Huty żelazne.

a) Zakłady wielkopieczowe (licząc tu także zakłady prażelne): Praca niedzielna jest pozwolona w celu dowozu węgla, koksu, rudy i przydatków, w celu obsługi wodociągów, miechów i przyrządów do ogrzewania powietrza, do zadawania i spuszczenia, do odwożenia spuszczonego żużla, do formowania gęsi i odwożenia surowizny na miejsce składu.

b) Zakłady Bessemera i Martina, zostające w bezpośrednim połączeniu z wielkimi piecami: Praca niedzielna jest pozwolona do dowozu stopionego surowca do konwerterów, do dowozu półwyrobu do pieców Martina, do obsługi generatorów i miechów, do nabijania pieca i prac szmelcarskich w konwerterach i piecach Martina, do spuszczenia wyrobu gotowego w muszle i do odwożenia go jakoteż do odwożenia żużla na miejsce składu.

c) Piece szwejsowe i pudlingi, ogrzewane zapomocą generatorów gazowych i walcownie z takich pieców szwejsowych i pudlingów zasilane a siłą wodną poruszane: Pozwala się ograniczyć przerwę ruchu w niedzielę na czas od godziny 6 zrana do 6 wieczorem w taki sposób, że szychta w sobotę o godzinie 6 wieczorem z roboty schodząca ma rozpocząć pracę w niedzielę o godzinie 6 wieczorem.

d) Pudlownie i walcownie: Jeżeli w ciągu tygodnia ruch był przerwany najmniej przez 24 godziny, pozwala się powetować stracony dzień roboczy pracą w niedzielę, która po przerwie nastąpi a to za poprzednim uwiadomieniem Władzy przemysłowej pierwszej instancyi z podaniem przyczyny, czasu i rozmiarów przerwy ruchu, jakoteż ilości robotników, których ta przerwa dotknęła a względnie, którzy mają w niedzielę pracować.

Co drugą niedzielę 24 godziny, jeżeli ruch w niedzielę może być najmniej przez 6 godzin przerwany, lub jeżeli przy zmianie szychty tygodniowej może być w niedzielę przydawana jednorazowa szychta rezerwowa. W tym ostatnim jednak przypadku robotników zastępczych nie wolno używać do pracy przez 12 godzin tak po prawidłowej pracy jak i przed takową i należy dać im w zamian wypoczynek najmniej w takim wymiarze, jaki zestawiono robotnikom złuzowanym.

Jeżeli z powodu szczególnych stosunków ruchu wypoczynek powyższy nie może być robotnikom w zamian wyznaczony, w takim razie za wypoczynek w zamian udzielony uważać się ma wypoczynek 18godzinny, przypadający na niedzielę w skutek zmiany szychty, w myśl §. 3go rozporządzenia ministeryalnego z dnia 27. maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 85).

Co drugą niedzielę 24 godziny.

Następnej niedzieli 24 godziny, jeżeli w ciągu poprzedzającej przerwy ruchu robotnicy i tak już nie mieli 24godzinnego wypoczynku.

O z n a c z e n i e rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona	Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć
5. Wyrób naczyń polewanych. Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych do obsługi nieustannego ruchu pieców do topienia polewy i do utrzymywania ciepła w piecach, w których naczynia są wypalane. 6. Piece do wypalania wapna, cementu, magnezytu i gipsu. Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych przy wypalaniu a przy piecach szybowych w celu napełniania pieców i dobywania materiału. 7. Cegielnie, także do wypalania cegieł ogniotrwałych i żuźlowych. Praca niedzielna jest pozwolona: a) Do obsługi pieców atoli z takim ograniczeniem, że piece, w których ciągły ogień nie jest utrzymywany, podpalane być mają najpóźniej przed 6 godziną wieczorem w sobotę; b) robotnikom dorosłym w celu przyrządzenia gliny, przez dwie godziny. 8. Przemysł zduński. Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych: a) Do obsługi pieców; b) w tych przedsiębiorstwach, w których wyrabiane są przedmioty ozdobne, jak: zdobiny, kafle piecowe itp., także jeszcze w celu przedstawiania i obracania towaru surowego na pułkach suszarni, o ile to jest potrzebne do zapobieżenia, żeby się forma tego towaru nie zmieniła.	Jak pod 4 a) i b). Jak pod 4 a) i b). Jak pod 4 a) i b). Jak pod 4 a) i b).

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

9. Huty szklane.

Praca niedzielna jest pozwolona:

- a) W hutach szklanych z piecami wannowymi w celu obsługi generatorów, nabijania pieców wannowych masą szklaną, do czynności szklarników (dętkarzy) i ich pomocników (podawaczy, odnosicieli), do obsługi pieców chłodzących i do czynności przy piecach rozprawujących;
- b) w hutach szklanych z piecami zdunskimi:
- α) do ogrzewania pieców szklanych i do czynności topienia;
- β) do wykonywania czynności szklarników (dętkarzy, wyciągaczy szkła) i ich pomocników, tudzież do łączącej się z temi czynnościami obsługi pieca chłodzącego a to, dopóki ruch nie zostanie tak uregulowany, żeby peryod topienia przypadał na niedzielę, daje się to pozwolenie najwięcej na 12 niedziel w roku, które wykazane być powinny w wykazie, jaki według §. 1go, artykułu IV. ustawy z dnia 16. stycznia 1895 (Dz. u. p. Nr. 21) ma być utrzymywany;
- γ) do czynności przy piecach rozprawujących w nieustającym ruchu utrzymywanych w celu wyrobu tafli szklanych.

Jak pod 4 a) i b).

Co drugą niedzielę 24 godziny. Gdyby z powodu podziału ruchu było to niemożliwe, w takim razie przerwy zdarzające się w ciągu tygodnia w skutek natury przedsiębiorstwa uważane być mają za wypoczynek w zamian udzielony.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

Jak pod 4 a) i b).

10. Wyrób sztyftów węglowych do oświetlenia elektrycznego.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych do obsługi pieców utrzymujących nieustanny ogień.

Jak pod 4 a) i b).

11. Wyrób naczyń z drzewnika.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do palaczy niezbędnie potrzebnych przy suszeniu naczyń prasowanych.

Jak pod 4 a) i b).

Oznaczenie

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamiar wyznaczyć

12. Garbarstwo.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych najdłużej dwie godziny aż do godziny 9 zrana w miesiącach od maja aż do września włącznie:

- a) W czerwonoskórnictwie do przysposobienia skór świeżych w sobotę wieczorem dostarczonych, tudzież do ruszania i rozwijania skór;
- b) w białoskórnictwie do wyprawiania błamów i do zmiany wody, jakoteż do posypywania wełny w celu jej wysuszenia.

13. Zakłady oczyszczania jelit.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych w celu suszenia trzewów.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

14. Blecharstwo.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych:

- a) W oddziale przemysłowym „Blech“ w celu wykonywania odchlorowania, odtlenienia i prania najwięcej przez dwie godziny aż do godziny 9 zrana;
- b) do polewania przędz i tkanin na blechu leżących w ciągu jednej godziny przedpołudniem i jednej godziny popołudniu.

15. Farbierstwo.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych:

- a) W farbierstwie na czarno w celu nadzorowania izb do utlenienia;
- b) w farbierstwie na indigo do poruszania płynu w stągwiach indigo zawierających;
- c) w farbiarni jedwabiu do dokończenia procesów chemicznych rozpoczętych jeszcze w sobotę przedpołudniem, atoli tylko aż do godziny 12 w południe.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

Oznaczenie

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

16. Druccarstwo.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych: Do nadzorowania izb, w których odbywa się ułlenie i do poruszania płynu w stągwiach indigo zawierających.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

17. Wyrób drzewnika, tektury i papieru.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych:

- a) Do czynności przy suszeniu i do nadzorowania blecharni;
- b) do utrzymywania w ruchu holendrów całomiazgowych i przyrządów młyńskich (Kollergänge), jednakże dopiero od godziny 6 wieczorem w niedzielę.

Jak pod 4 a) i b).

Co drugą niedzielę 24 godziny.

18. Wyrób cellulozy (drzewa, słomy itp.).

Praca niedzielna jest pozwolona do uzyskiwania kwasu siarkawego, do przysposobienia łągu, do obsługi gotowalników tkanki z przysposobionym materiałem wyrobkowym, do czynności około przyrządów do wyługowania i mycia, jakoteż do naparzenia łągów ostatecznych w piecach utrzymywanych w nieustannym ruchu.

Jak pod 4 a) i b).

Tym przedsiębiorstwom, których holendry, składy itp. nie są tak urządzone, żeby mogły już teraz czynić zadość niniejszym postanowieniom, wyznacza się termin przejściowy aż do końca 1895 roku w celu poczynienia potrzebnych przysposobień.

19. Młyny zbożowe.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych:

- a) Młynom wietrznym i pływającym
 - α) do nadzorowania machin, przewodów ruchu i przyrządów młynarskich;
 - β) do napełniania zbożem przyrządów młynarskich;
 - γ) do napełniania worków mlewem;
 - δ) do wyładowania zboża do młyna przywiezionego i do naładowania mąki, która z młyna ma być wywieziona, aż do godziny 10 przed południem.

Co drugą niedzielę 24 godziny, jeżeli w poprzedzającym tygodniu z powodu przerw z natury przemysłu wynikających, robotnicy i tak już nie mieli najmniej 24 godzinnego wypoczynku.

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

- b) młynom urządzonym wyłącznie lub przeważnie do ruchu zapomocą siły wodnej bezpośrednio działającej, w takiej samej rozciągłości, jednakże tylko w miesiącach od lipca aż do października włącznie.

Nadto młynom tym dozwolone jest:

- ε) rozwożenie mąki i chleba własnymi wozami w niedzielę w tych godzinach, które są wyznaczone do sprzedawania żywności a w poniedziałek od godziny 3 zrana.

Jak pod 4 a) i b).

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

20. Wyrób słodu i piwovarstwo.

a) Wyrób słodu.

Praca niedzielna jest pozwolona:

- α) Do prac łączących się z kiełkowaniem w boiskach i niezbędnie potrzebnych do tego, żeby kiełkowanie nie zostało przerwane;
- β) w suszarniach słodu w nieustannym ruchu zostających.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim.

Jak pod 4 a) i b).

b) Piwovarstwo:

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych:

- α) Do nadzorowania fermentacji głównej, do spuszczenia piwa i odwożenia go odbiorcom;
- β) do chłodzenia brzezki, do czyszczenia i przysposobienia beczek aż do godziny 12 w południe.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

Browarom nie mającym dostatecznych urządzeń, żeby już teraz mogły zastosować się do niniejszych postanowień, wyznacza się termin przejściowy aż do końca 1895 roku, w którym zaprowadzić mają potrzebne rozszerzenia.

21. Suszarnie chmielu i siarkownie chmielu.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych, a to w miesiącach od września aż do listopada włącznie.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamin wyznaczyć

22. Wyrób cukru.

Praca niedzielna jest pozwolona:

- a) W fabrykach cukru surowego: Do dowozu buraków ze stogów znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie fabryki, w burakarni, przy dyfuzji, saturacji, kalcynowaniu, filtracji, odparowywaniu, przy napełnianiu i centryfugach, na boiskach cukrowych z wyłączeniem pakowania, nakoniec do ruchu suszarni skrawków;
- b) w rafineryach cukru: Do wyładowywania cukru surowego, jeżeli w skutek zaniechania tego ruchu musiałby być przerwany, przy affinacji, czynnościach rozpuszczania, filtracji, odparowywania, w składzie spodium, w suszarniach i na boiskach cukrowniczych z wyłączeniem pakowania a natomiast z zaliczeniem odlewania cukru kostkowego;
- c) przy odcukrzaniu melassu: Do osmozy, do wyrobu i rozkładu sakcharatów wapniowych i strontynowych i do łączącego się z temże ruchu pieców prażelnych, przyrządów destylacyjnych, chłodzących i odprowadzających.

Jak pod 4 a) i b).

23. Wyrób soku lukrecyowego.

Praca niedzielna jest pozwolona przy ekstrakcji, odparowaniu, gotowaniu i suszeniu.

Jak pod 4 a) i b).

24. Wyrób syropu i cukru gronowego.

Praca niedzielna jest pozwolona: Do gotowania skrobii z kwasem siarkowym, do neutralizacji, odparowania i rafinerii (filtracji), co do wyrobu cukru gronowego, także do krystalizacji i suszenia.

Jak pod 4 a) i b).

25. Suszarnie cykoryi, buraków i owoców.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych w celu opalania i obsługi suszarni w nieustającym ruchu zostających.

Wypoczynek 24godzinny następującej niedzieli.

Oznaczenie

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

26. Wyrób konserwów.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do tych przypadków, w których zwłoka w fabrykacji wystawiałaby materiały do wyrobu użyte na zepsucie się, a to w miesiącach od maja aż do października włącznie do godziny 12 w południe.

Do robienia konserw z ryb świeżych praca niedzielna jest pozwolona.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim, albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

27. Piwnice winne.

Praca niedzielna jest pozwolona:

- a) Do nadzorowania procesu fermentacyjnego;
- b) w celu odbierania moszczu w ciągu czasu winobrania.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim, albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

28. Gorzelnie i rafinerie spirytusu, wyrób drożdży stałych.

Praca niedzielna w przedsiębiorstwach o nieustającym ruchu jest pozwolona:

- a) W gorzelniach spirytusu: Do utrzymywania w ruchu parników, do procesu zacierowego, fermentacyjnego i destylacyjnego, do obsługi dołów na brahę i do uzyskiwania siodu (obacz Nr. 20 a).;
- b) w rafineriach spirytusu: Do procesu destylacyjnego;
- c) przy wyrobie drożdży stałych: Do procesu fermentacyjnego i destylacyjnego, w celu wyczerpywania, płókania i prasowania drożdży.

Jak pod 4 a) i b).

29. Wyrób octu.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych w celu polewania zaprawy octowej, nadzorowania procesu fermentacji, jakoteż opalania octowni.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

30. Wyrób i sprzedaż wody sodowej.

Praca niedzielna jest pozwolona w miesiącach od kwietnia aż do października włącznie:

- a) Przy wyrobie aż do godziny 12 w południe;
- b) w celu rozwożenia towaru i sprzedaży przez cały dzień.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo też po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

31. Wyrób lodu sztucznego.

Praca niedzielna jest pozwolona:

- a) W celu utrzymywania w ruchu przyrządów do wyrobu lodu w ciągu dnia z wyłączeniem czasu od 12 godziny w południe do godziny 6 wieczorem;
- b) w celu odstawy lodu aż do godziny 12 w południe.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

32. Fabrykacja wytworów chemicznych.

Praca niedzielna jest pozwolona, o ile fabrykacja nie może być przerwana: Robotnikom pracującym przy piecach prażelnych, żarowych, płomienych i szmelcowych, przy przyrządach destylacyjnych i sublimacyjnych, przy ługowniach, koncentracjach, kondensacjach, krystalizacjach, ekstrakcyjach itp.

Mianowicie dozwolona jest praca niedzielna przy fabrykacji kwasu siarczanego, solnego i salicylowego, sody i soli glauberskiej, przy uzyskiwaniu siarki z pozostałości sody, przy wyrobie tlenku sodu, potażu, ałunu, siarkanu glinowego, sinku, chromianów i chlorku wapniowego, przy fabrykacji ultramaryny, bieli cynkowej, minii, glejty i bieli ołownej, przy wyrobie koksu i uzyskiwaniu ammoniaku, przy destylacji dziegciu, zwęglaniu drzewa w milerzach i stosach, przy węglarstwie retortowem i łączącym się z temże a nie dozwalającym przerwy przetwarzaniu płodów chemicznych, przy rafinerii żywicy, wyrobie kopci, cerezyny, kleju i albuminu, mianowicie zaś co do czynności a względnie procesów poniżej wyszczególnionych:

Jak pod 4 a) i b).

- a) Wyrób kwasu siarkowego angielskiego: Dowóz kruszu siarkowego, blendy cynkowej i siarki do pieców płomienych, obsługa pieców,

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

wież Głowera i Gay-Lussaca, tudzież ołowni, odparowanie kwasu siarkowego w panwiach ołowianych, naczyniach szklanych i przyrządach platynowych, odciąganie kwasu skoncentrowanego do naczyń na niego przeznaczonych i zamykanie (lutowanie takowych);

- b) Wyrób kwasu siarkowego dymiącego (nordhauskiego) z siarkanów w piecach galerowych: Dokończenie palenia rozpoczętego w dniu poprzednim;
- c) Koncentracja kwasu siarkowego przez wymrożenie kwasu rozcieńczonego (wyrób monohydratu): Napełnianie i wypróżnianie komór do zamrażania, przenoszenie wyrobu gotowego do naczyń na takowy przeznaczonych, zamknięcie i przewóz tych naczyń do składów;
- d) Wyrób kwasu solnego i soli glauber-skiej: Ruch przyrządów do rozkładu i absorbcji, jakoteż pieców do kalcynowania sulfatu surowego;
- e) Wyrób kwasu salicylowego: Proces sublimacji i krystalizacji;
- f) Wyrób sody według metody Leblanca: Ruch pieców do topienia i kalcynowania, ługowanie szmelców, odparowanie i krystalizacja ługów;
- g) Wyrób sody amoniakowej: Ruch wapielników, wyrób solanki, wyrób mleka wapiennego, przetwarzanie ługów i dwuwęglanów;
- h) Uzyskiwanie siarki z pozostałości sody przez karbonizowanie i według metody precipitacyjnej: Ruch wapielników, kompresorów, przyrządów do miészania, przyrządów do karbonizowania i pieców do siarkowodoru a względnie proces strącania;
- i) Wyrób sody gryzącej: Przystosowanie i naparzanie ługów, topienie i pakowanie sody gryzącej;
- j) Wyrób potażu: Ruch pieców do zwęglania i kalcynowania, przystosowanie, odparowanie i krystalizacja ługu;

O z n a c z e n i e rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona	Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć
k) Wyrób ałunu i siarkanu glinowego: Ruch pieców, przysposobienie łągu, odparowanie i krystalizacja; l) Wyrób sinku: Ruch pieców, łągowanie, koncentracja i krystalizacja; m) Wyrób chromianów: Ruch pieców, przysposobienie łągu, odparowanie i krystalizacja; n) Wyrób chlorku wapna: Ruch przyrządów do wywieźywania chloru i absorbeyi, napełnianie i zamykanie naczyń przeznaczonych na chlorek wapna; o) Wyrób ultramaryny: Nadzór nad ruchem pieców; p) Wyrób bieli cynkowej: Ruch pieców; q) Wyrób minii i glejty ołownej: Ruch pieców; r) Wyrób bieli ołownej: Ruch komór do utlenienia, nadzorowanie procesu szlamowania i suszenia; s) Wyrób koksu i uzyskiwanie amoniaku: Ruch pieców koksowych, zasilanie węglem, wydzielanie koksu, płóczka węgla, o ile czynności te są potrzebne do utrzymania ruchu pieców, ruch przyrządów destylacyjnych do amoniaku; t) Destylacja sucha drzewa, wyrób wyskoku drzewnego i octu drzewnego: Ruch retort i przyrządów destylacyjnych, jakoteż wyrób octanu wapna; u) Destylacja smoły: Dokończenie procesu destylacyjnego rozpoczętego w dniu poprzednim i spuszczenie pozostałości; v) Zwęglanie drzewa w milerzach i stosach: Nadzorowanie milerzy i stosów podpalonych w sobotę przed godziną 6 wieczorem;	

O z n a c z e n i e rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona	Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć
w) Rafinerya żywicy: Proces topienia i filtracya; x) Wyrób kopciu: Ruch pieców żarowych; y) Wyrób cereziny: Dalsze prowadzenie a względnie dokończenie rozpoczętych już ekstrakcyi; z) Wyrób kleju i albuminu: Gatunkowanie, tłuczenie i maceracya świeżych kości, ekstrakcyja kleju, odgotowywanie bryi klejowej, obsługa suszarni kleju, albuminu i krwi, tudzież ściąganie surowicy.	
33. Przemysł tłuszczowy. (Wyrób margaryny, stearyny i gliceryny.) Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych: a) W czynnościach przemysłowych, które mogą być przerwane, mianowicie destylacyi i ekstrakcyi około ruchu przyrządów destylacyjnych, około mycia i spuszczenia mas wyklarowanych, oddalania pozostałości z alembików i ruchu pieców żarowych do kości; b) przy topieniu łożu surowego w miesiącach od kwietnia aż do września włącznie aż do godziny 12 w południe.	Jak pod 4 a) i b). Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.
34. Rafinerye oleju kopalinnego. Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych: a) Do procesu destylacyjnego α) w zakładach utrzymujących ruch nieustanny do obsługi przyrządów destylacyjnych i odbieralników; β) w przedsiębiorstwach, w których nie destyluje się nieustannie, wolno alembiki, gdy przez noc z soboty na niedzielę ochłódną, wypróżniać i czyścić przez dwie godziny aż do godziny 8 zrana; b) do klarowania, blechowania, grzania i filtrowania smarów kopalinnych.	Jak pod 4 a) i b). Jak pod 4 a) i b).

O z n a c z e n i e

rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona

Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć

35. Wyrób gazu oświetlającego i wodnego.

Praca niedzielna jest dozwolona: W celu dowozu węgla ze składów zakładu gazowego do pieców i w celu obsługi retort a względnie utrzymywania ruchu pieców szybowych, w celu czyszczenia gazu i rozdzielania gazu, jakoteż w celu układania koksu w obrębie zakładu gazowego.

Jak pod 4 a) i b).

36. Fotografia.

Praca niedzielna jest pozwolona w celu czynienia zdjęć, wywiezywania i ustalania.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

37. Zakłady główne do wyrobu i przesyłania prądu elektrycznego.

Praca niedzielna jest pozwolona: Do nadzorowania i obsługi machin dynamicznych i przyrządów pomocniczych, jakoteż do czynności łączących się z napełnianiem akumulatorów.

Jak pod 4 a) i b).

38. Ogrzewanie centralne parą lub wodą.

Praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do osób niezbędnie potrzebnych do obsługi ogniska.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli.

39. Oświetlenie publiczne.

Praca niedzielna jest pozwolona około konserwacji i obsługi lamp, jakoteż przyrządów oświetlających.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

40. Przedsiębiorstwa omnibusów i powozów stanowiskowych.

Praca niedzielna jest pozwolona.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

41. Przemysł najmu powozów do przewozu ludzi.

(Fiakry, jednokonki itp.).

Praca niedzielna jest pozwolona.

Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.

O z n a c z e n i e rodzajów przemysłu a względnie czynności, do których wykonywania praca niedzielna w ogóle lub w pewnym wymiarze czasu jest pozwolona	Wypoczynek, jaki robotnikom zatrudnionym w niedzielę dłużej niż trzy godziny, należy w zamian wyznaczyć
42. Najem środków do przewozu ludzi (wierzchowców, czółen itp.). Praca niedzielna jest pozwolona.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
43. Przemysł szyperski na wodach śródkrajo- wych. Praca niedzielna jest pozwolona.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
44. Przedsiębiorstwa pogrzebowe. Praca niedzielna jest pozwolona w celu wystawienia zwłok, odprawienia obrządku pogrzebowego, odwiezienia i pochowania zwłok.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
45. Przedsiębiorstwa usług publicznych. (Zakłady posługaczy, nosicieli publicznych, przewodników, posłańców). Praca niedzielna jest pozwolona.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
46. Przewóz towarów. Praca niedzielna jest pozwolona w celu oddania posyłki pospiesznej na kolej żelazną lub na stację parową, jakoteż w celu odebrania posyłki i doręczenia jej odbiorcy.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
47. Przemysł gospodni i szynkowy. Praca niedzielna jest pozwolona.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach tygodnia.
48. Łażnie. Praca niedzielna jest pozwolona.	Wypoczynek 24godzinny następnej niedzieli lub w dniu powszednim albo po sześć godzin trwający w dwóch dniach, tygodnia.

§. 3.

O ile do wykonywania czynności według §. 2. w niedzielę wyraźnie dozwolonych, tudzież do oświetlania i ogrzewania lokali pracy i do zakładów chłodzących w rodzajach przemysłu w §. 2 wymienionych, potrzebny jest ruch kotłów parowych, motorów, pomp, podnośników, wyciągadeł, machin dynamomicznych, akumulatorów, machin do wyrobu zimna i ich przyrządów pomocniczych lub zachodzi potrzeba użycia zwierząt, obsługa i prowadzenie tych machin i przyrządów, jakoteż obsługa zwierząt jest w niedzielę dozwolona.

Także we wszystkich innych przedsiębiorstwach praca niedzielna jest pozwolona z ograniczeniem do sił roboczych niezbędnie potrzebnych, a to w celu oświetlania i opalania pracowni i suszarni, utrzymywania w cieple pieców i podpalania ognia, utrzymywania w ruchu zakładów chłodzących, jakoteż w celu obsługi zwierząt do ruchu używanych. Również dozwolone jest rozniecanie ognia pod kotłami parowymi przed rozpoczęciem się ruchu poniedziałkowego.

§. 4.

Praca niedzielna jest nadto pozwolona do wyładowania wozów dostawionych przez kolej zbiegową na tor przemysłowy (na kolej dojazdową), mianowicie wolno użyć do tego robotników odnośnego zakładu, jak również do ładowania, pod tym jednak względem tylko o tyle, o ile zakład przez zachowanie wypoczynku niedzielnego byłby ze strony zbiegowego przedsiębiorstwa kolejowego narażony na szkodę materyalną (grzywny za przetrzymanie wagonów itp.).

§. 5.

Osobom, które w niedzielę dłużej niż trzy godziny były zatrudnione przy pracach w §§. 3 i 4 oznaczonych, dać należy w zamian wypoczynek stosownie do postanowień §. 12, ustęp 2.

§. 6.

W przedsiębiorstwach w nieustannym ruchu zostających, którym praca niedzielna jest dozwolona, ograniczać należy takową zawsze do robót będących w bezpośrednim związku z właściwym nieustannym ruchem, w innych zaś przedsiębiorstwach, podlegających tym postanowieniom wyjątkowym, zawsze do robót wyraźnie dozwolonych, wszelkie zaś inne roboty, jakoto przygotowawcze i jakiegokolwiek inne poboczne i pomocnicze mają być zawieszane (§. 1, artykuł VI, ustęp 2 ustawy powyższej).

§. 7.

Na zasadzie §. 1go, artykułu VII. ustawy powyższej porucza się Władzom administracyjnym

krajowym ustanowienie potrzebnych wyjątków od przepisu o wypoczynku niedzielnym co do następujących rodzajów przemysłu:

- a) wyrabiających wiązanki tudzież handlarzy kwiatów naturalnych;
- b) fryzjerów, golarzy i perukarzy;
- c) piekarzy;
- d) cukierników, piekarzy ciast i marcepanników;
- e) rzeźników, także końskich i handlarzy dziczyzny;
- f) wędliniarzy i kiełbaśników;
- g) mleczarni, gospodarstw nabiałowych i sprzedaży mleka.

§. 8.

Przepisy dotyczące się wypoczynku niedzielnego w przemyśle handlowym stosują się do sprzedaży własnych towarów dozwolonej przemysłowi produkcyjnemu, o ile sprzedaż ta nie jest osobno urządzona na zasadzie artykułu VI. a względnie VII. ustawy powyższej, tudzież do rozsprzedaży sposobem koczowniczym (§. 60 ustawy przemysłowej) i do obrotu targowego (§. 1, artykuł XII ustawy powyższej).

§. 9.

W porządku robotniczym każdego przedsiębiorstwa przemysłowego zamieścić należy odnośne postanowienia, dotyczące się pracy niedzielnej i wypoczynku, jaki w zamian ma być wyznaczany a odnoszące się do tego przedsiębiorstwa (§§. 2 do 8), jeżeli zaś porządek robotniczy nie jest przepisany, wywiesić należy takowe w stosownem miejscu pracowni w językach w kraju używanych.

Pod tym względem przedsiębiorca przemysłowy winien w granicach odnośnego przepisu podać ściśle szczegóły, dotyczące się jego przedsiębiorstwa.

§. 10.

Oprócz prac, które powyższemi postanowieniami są w niedzielę dozwolone, wyłączają się na zasadzie §. 1go, artykułu III. wzmiankowanej ustawy, od przepisu o wypoczynku niedzielnym:

1. Prace około czyszczenia i utrzymania w dobrym stanie lokali przemysłowych i przyrządów warsztatowych podejmowane, od których zależy regularna ciągłość własnego lub cudzego przedsiębiorstwa a które bez istotnego przerwania ruchu lub bez niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia robotników nie mogą odbywać się w dniach powszednich;

2. potrzebny dozór nad urządzeniami ruchu;

3. prace około spisania inwentarza a to raz na rok;

